

WIJ KNIPPEN DE WIND

ANDER WERK VAN DEBORAH CAMPERT

C'est la vie (met Barbara van Kooten)
Dierbaar

Deborah Campert

Wij knippen de wind

Notities van een overgrootmoeder

2020

DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

Copyright © 2020 Deborah Campert
Omslagontwerp Brigitte Slangen
Omslagbeeld Olieverfschilderij van Willem van Malsen
Foto auteur Stephan Vanfleteren
Vormgeving binnenwerk Perfect Service
Druk Bariet Ten Brink, Meppel
ISBN 978 94 031 8330 5
NUR 301

debezigebij.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Woord vooraf

De notities in dit boek zijn afkomstig uit wat ik mijn *overdagboek* noem, een verzinsel van mijn achterklein-
dochter Vera Mae. Ook de titel van dit boek is aan haar
te danken.

Het is zomer en Vera (toen tweeënhalf jaar oud) en ik
zijn samen in de tuin. Uit een zak met plastic speelgoed
haalt zij twee, voor mij vreemde, dunne plastic staafjes.
Zij geeft mij er een en we beginnen samen met de stok-
jes te zwaaien.

Ik: 'Vera, wat zijn we aan het doen?'

Zij: 'Wij knippen de wind.'

Dans

Er is veel te doen op tv met dansen. Ik was er vroeger dol op.

Eerst ballet, daarna klassiek en jazz, en als volwassene heb ik een jaar of vier elke maandagavond taplessen gevolgd, samen met Jessica Voeten (mooie naam voor een dansvriendin). Af en toe dans ik nog, alleen, voor de spiegel, met stok.

Mij kon niets gebeuren

Ik was acht en een halve maand zwanger toen ik op 10 september 1959 op Schiphol arriveerde met Sabena Airlines. Geen andere vliegtuigmaatschappij wilde mij meenemen van Cincinnati, Ohio naar Amsterdam, via New York. De kans dat de baby in de lucht geboren zou worden was te groot. Een paar maanden eerder was een tweeling ter wereld gekomen tijdens een vlucht, tot consternatie van het personeel en de pers. In die tijd was het zo dat als een kind geboren werd in een trein, boot of vliegtuig, hij/zij een leven lang gratis mocht reizen met de betreffende maatschappij.

Onze vlucht kwam bijna een etmaal te laat aan in Amsterdam, tot paniek van onze ouders aan weerszijden van de oceaan.

In die dagen duurde een vlucht van New York naar Amsterdam bijna tien uur. Halverwege kregen we via de intercom te horen dat een van de vier motoren was uitgevallen. We moesten terug naar New York. Omdat er nog veel brandstof aan boord was, moest er een flinke hoeveelheid in de lucht worden geloosd. Dat we vooral niet moesten schrikken van de vlammen die zo direct het toestel zouden omringen, zei de piloot door

de intercom. Ik zat alleen achterin, in het bijna lege vliegtuig, verdiept in *Lady Chatterley's Lover*. Ik was niet bang. Mij kon niets gebeuren. Ik was twintig en op weg naar een nieuw leven. Over een paar weken zou ik moeder worden.

Zwemmen (I)

Elke zondagavond, al acht jaar lang, denk ik: ik doe het niet meer. Zo vroeg op, in weer en wind. Maar ik blijf het doen omdat ik weet hoe blij ik zal zijn achteraf. Los van het genot van het zwemmen zelf, geniet ik elke week opnieuw van de schoonheid van het gebouw. Alles bevalt mij aan het Zuiderbad: de architectuur, de kleedhokjes, het licht, de temperatuur van het water, de lengte van de banen én het gebrek aan drukte op het vroege uur. Als Tops en ik om kwart over acht het water in glijden zijn er slechts vier à vijf dames in onze baan. Wij groeten elkaar beleefd, en knikken elkaar toe. Ik zwem mijn wekelijkse achttien banen en mag daarna van mijzelf onder de grote fontein.

Tevreden en voldaan kan ik de week beginnen.

Vera (I)

Donderdag.

Verdag.

De leukste dag van de week.

We lopen samen naar de bakker, een vast ritueel.
Vera maakt zich van mij los en holt voor mij uit de straat in.

‘Hooft dat autonoom mensje soms bij u?’ vraagt een aardige voorbijganger, enigszins bezorgd.

Prikbord

Ik zit in mijn werkkamer op de derde verdieping van ons huis. Ik heb de hele dag ‘vrij’ genomen en ga opruimen. Te beginnen met mijn dichtgeplakte prikbord. Zou wat erop hangt iets over mij zeggen?

Behalve een cartoon uit *The New Yorker* (een kat en een hond zitten tegenover elkaar aan de keukentafel. Ze spelen scrabble. De kat zegt tegen de hond: ‘Grrr is not a word.’), een foto van de kunstenares Louise Bourgeois, een staatslot en een zwart-witfoto van de begraafplaats tegenover ons huis in Ivers (gemaakt door Willem van Malsen), hangt er ook een vergeelde post-it met de woorden *bird*, *tree* en *chair*.

Een aantal jaren geleden zag ik een documentaire over dementie. De hoofdpersoon moest van zijn zoon drie woorden onthouden. In opdracht van mijn eigen zoon en zijn vrouw moet ik dat ook. In het begin testten ze mij nog, maar nu al een hele tijd niet meer. Zouden ze mij vergeten zijn?

Een poëtische oplossing

Enkele jaren geleden heb ik aan de plafonds in alle kamers van ons huis brandmelders laten aanbrengen. Niet lang daarna begonnen de eerste batterijen leeg te lopen en was het waarschuwend gepiep begonnen. De ingebouwde piepers hebben kennelijk geen batterijen nodig, die houden nooit op.

Een aantal keer heb ik, midden in de nacht, de lange trap uit de kelder moeten halen om met gevaar voor eigen leven de brandmelders met een lange bezem van het plafond te slaan.

Kortgeleden begon de laatste brandmelder te piepen, in Remco's werkkamer. Ik was benieuwd hoe hij dat zou oplossen. Remco bleef rustig aan zijn schrijftafel zitten.

Ik: 'Hoe kun je je in godsnaam concentreren met om de twee minuten dat gepiep?'

Hij: 'Ik heb er geen last van. Ik doe alsof het een vogeltje is.'

Vera (2)

Vera tegen haar moeder: 'Mama, weet je hoeveel ik van je hou? Helemaal tot de maan en dan weer terug, en dan nog 17 kilo.'

Vroeger was alles leuker

Remco en ik gingen jarenlang elke woensdagmiddag naar de film, in Cinecenter. Daarna ontmoetten we altijd dezelfde goede vrienden op De Kring, waar we een vaste tafel hadden. Je dacht er nooit aan dat die gewoonte op een dag zou (moeten) ophouden. En opeens was het zover. We zijn te oud geworden voor de hoge, steile trappen op De Kring en het lopen naar de tram en terug wordt steeds moeilijker.

Toch, tegen beter weten in, zeggen we aan het begin van bijna elke week: 'Deze week gaan we weer eens naar de film.'

Tranen der acacia's

Bijna 21 jaar lang werden de voorgevel én de ramen aan de voorkant van ons huis omhelsd door de allermooiste, alleroudste en allergrootste acacia van de straat. Op een ochtend kwam ik de kamer binnen en kon mijn ogen niet geloven. Het was opeens een andere kamer.

Beleefde ik een nachtmerrie? Het licht – dat anders zo mooi en fluwelig scheen door de omhelzende acacia – was oogverblindend schriel en kaal. Ik liep naar het raam en zag tot mijn schrik dat de boom was verdwenen. Verdwenen! Stiekem!

Midden in de nacht moet het zijn gebeurd. Een moord had plaatsgehad, een moord met voorbedachten rade. Beneden op straat zag ik alleen nog de eenzame, kale stronk.

Het was te vroeg op de dag om naar de gemeente te bellen. Bovendien was er niets meer aan te doen, behalve huilen. En dat heb ik gedaan. Het hielp niet.

Later vertelde de heer Bos (zo heet hij echt, de 'bomenman' van Amsterdam) mij dat de boom ziek was en dat hij midden in de nacht was omgehakt in verband met het gevaar voor het verkeer. Er bleken meer bomen te zijn die ziek waren. Ook omgehakt.

Er zouden nieuwe bomen komen, volwassen bomen, verzekerde hij.

Inmiddels is er een nieuwe acacia geplant, maar tegen de tijd dat die volwassen is, zijn wij dood.

C'est la vie.